

الخامسة و الستون: غررٌ في أنّ أيا من الثُّعُوتِ عين و أيا منها زائد
السادسة و الستون: غرر في أنّها مُتحدّةٌ كُلٌّ مَعَ الأُخرى
درس يكصد و شصت و پنجم تا درس يكصد و شصت و نهم
درس يكصد و شصت و پنجم:

عينيت صفات با ذات و يا افتراق أنّها

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

[ابتدای این نوار، در نوار اصلی ضبط نشده است.]

«بود» اختصاص به من دارد و آن «بود» همان وجود بسیط است؛ «بسيطُ الحقيقة كل الأشياء» در اینجا، در عین اینکه تمام اشیاء هست در عین حال آن بساطت خودش را هم حفظ می‌کند و این کل اشیاء باعث ترکب در آن بساطت نمی‌شود و به جای خودش بسیط است و حقیقت بساطت را دارد و ما این وحدت را از این بسیط الحقیقه انتزاع می‌کنیم چون بسیط است پس وحدت دارد یعنی ثانی ندارد وحدت دارد یعنی احدیت دارد و نمی‌شود ثانی برای او تصور کرد.

این بالإجمال بیانی است که عرفا در این باب دارند بنابراین فرق بین حکما و عرفا در این است که حکما به جهت عدم ترکب در ذات که در ذات ترکب لازم نیاید قائل هستند به انفکاک اختلاف بین صفات، مفهوماً ولی اتحاد آن صفات مصداقاً با ذات. پس ذات، مصداقاً عین صفات است و صفات، مصداقاً عین ذات هستند و یکی هستند.

سؤالی که از آنها می‌شود این است که بالأخره این صفات با ذات یکی است یا با ذات فرق می‌کند؟! یعنی ذات است که دارای این صفات است یا نه، ذات همان صفت است یعنی ذات همان عالمیت است؟! اگر شما می‌گویید: ذات است و دارای صفت است پس شما خواهی نخواهی قائل به ترکیب شده‌اید و اگر می‌گویید: ذات عین عالمیت است که ما می‌گوییم: عالمیت با قادریت دوتا است و منشأ اتصافشان هم باید دوتا باشد پس به هر صورت ترکب در اینجا لازم خواهد آمد. به خاطر همین جهت آمده‌اند مقام احدیت را از مقام واحدیت جدا کرده‌اند چون اگر احدیت و واحدیت یکی باشد پس ذات در عین ذاتیت خودش با این مظاهر و با اینها وحدت دارد و اینها هم همه دارای حد هستند و نمی‌شود.

ولی اگر این طور بیان کردیم که احدیت عبارت از مرتبه مافوق واحدیت است نه اینکه عین واحدیت است و هر مرتبه بالایی واجد کمالات مرتبه مادون هست و مافوق همیشه در مرحله علیت و فاعلیت واجد است پس هیچ منافاتی نیست که احدیت در عین احدیت خودش واجد واحدیت باشد. اگر این طور شد دیگر اشکالی باقی نمی‌ماند. إن شاء الله تتمه بحث برای جلسه آینده باشد.

تلمیذ: انتزاعی که ما از صفات می‌کنیم فرمودید که از ذات نمی‌تواند باشد پس این بروزات هم نمی‌توانند

باشند؟

استاد: منشأ انتزاع خود بروزات چیست؟!

تلمیذ: ذات است دیگر.

استاد: بله ذات است، پس ذات به نحو اجمال همه این صفات را واجد است. بالأخره خود صفات یک منشأ انتزاع می خواهند.

اللهم صل على محمد و آل محمد